

2011-11-25

YTTRANDE

Till
Christine Strandberg
Södertälje kommun
151 89 Södertälje
E-post: christine.sandberg@sodertalje.se

Remissvar betr förslag till Miljöprogram för Södertälje kommun 2012-2016

Naturskyddsföreningen i Södertälje ber härmed att få lämna följande synpunkter på rubricerade remiss.

Generella synpunkter

Det är bra att Södertälje kommun mår om miljön. Vi håller dock inte med om att kommunen "har kommit långt i miljöarbetet". Det må möjligen vara sant vad gäller de åtgärder som beskrevs i Agenda21-programmet, men generellt sett är behoven av olika former av omställningar mycket större än vad kommunen låter påskina. Naturskyddsföreningens erfarenhet är dessutom att beredvilligheten att i praktiken försöka uppnå dem ofta tyvärr är alltför liten.

Det framgår tydligt att miljöprogrammet och översiktsplanen är starkt relaterade till varandra. NF finner att det nu liggande förslaget till översiktsplan (Framtid Södertälje – förslag till ny översiktsplan 2012) är mycket tydligare och mer långtgående i sina hållbarhetsambitioner än förslaget till miljöprogram! Det borde vara tvärtom – dvs att miljöprogrammet genom sina mål visar vägen!

En viktig faktor i sammanhanget är samhällsplaneringens fundamentala roll för att komma till rätta med Södertäljes kanske allra största hinder på vägen mot hållbar miljö, nämligen invånarnas förkärlek för bilåkning. Visserligen innehåller förslaget till miljöprogram några åtgärdsförslag, t ex att gynna cykling och kollektivtrafik, men man berör inte alls det som är lika fundamentalt för att komma till rätta med problemet, nämligen förändrade attityder.

Synpunkter i detalj

Inledningen

Det är bra att Södertälje kommun säger sig måna om miljön – men påståendet att vår kommun "har kommit långt i sitt miljöarbete" är helt enkelt inte sant. Detta faktum ändras inte av att kommunen vidtagit många åtgärder för en bättre miljö (se t ex Miljöbokslut 2009 som är den senaste redovisningen vad gäller kommunens Agenda 21-program), kanske framför allt vad gäller återvinning och livsmedelsinköp, och i dessa avseenden åstadkommit en hel del. Kanske allra viktigast att nämna här är biltrafiken, som ökat vad gäller såväl omfattning som koldioxidutsläpp. Detta överskuggar tyvärr med råge – i negativt avseende – de senare årens miljöinsatser.

Att Igelstaverket numera även producerar el menar vi inte är något att yvas över, eftersom denna produktion är ekonomiskt betingad och hade skett även utan det samhälleliga trycket på att minska

koldioxidutsläppen. Det är helt enkelt billigare att här producera såväl el som värme med förnybara bränslen än med fossila bränslen. För övrigt innebär elproduktionen en ökad konsumtion av bränsle, som lika gärna kunde nyttjas på andra håll. Vi vill med detta inte säga att vi är negativa till värme och el i Igelsta, producerad med förnybara bränsle, utan bara att detta inte ska tas som intäkt för att "i tysthet" kunna fortsätta med annan fossilbränsleanvändning, framför allt för vägfordon.

Vi reagerar också på inledningens antydning om att ett genomförande av det föreslagna miljöprogrammet skulle innebära att vi gjort vad vi kunnat för att minska den globala uppvärmningen. Det finns naturligtvis oändligt mycket mer att göra, även i beaktande av vad som kan bedömas "realistiskt". Det som krävs är prioriteringar på det ekonomiska (hur mycket vill vi satsa) såväl som det politiska planet (vad "vågar" de av oss valda politikerna göra i form av restriktioner av olika slag för t ex bilismen). Förslaget noterar att det är "oundvikligt att intressen ibland står mot varandra och konflikt mellan olika dokument uppstår" och att det är nödvändigt "att ställa ekologiska och sociala värden mot ekonomiska". Sett utifrån förslaget prioriterade åtgärder kan man därmed tolka det som att kommunens styrdokument "Mål och Budget" ger ytterst snäva ramar vad gäller miljön. Det är i så fall beklagligt och inte minst stridande mot förslaget mål, t ex att "Södertälje kommun har ett särskilt ansvar att gå i täten och ansvara för att tillhandahålla kunskap och verktyg".

Riksdagens övergripande mål må vara att "nästa generation ska få ta över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta", men det innebär inte att miljöprogrammet nödvändigtvis okritiskt måste relatera till detta, tyvärr helt orealistiska, mål. I själva verket innehåller ju inte heller förslaget mer än en liten del av sådana satsningar som i så fall skulle behövas.

Det nya miljöprogrammet avser att ersätta Agenda 21. Men även om man kan vara kritisk mot Agenda 21 så täckte detta ändå in ett bredare spektrum av åtgärder inom de utpekade områdena än vad förslaget gör. När nu det aktuella förslaget till miljöprogram föreslår ett antal "udda" åtgärder, från högt till lågt, så undrar man hur urvalet har gjorts. Önskvärt vore förstås att förslaget redovisade en komplett lista med alla de tänkbara/tänkta åtgärder som författarna måste ha utgått från när de gjorde sitt urval av prioriterade åtgärder. En sådan lista ger ju en ordentlig grund för remissinstanser och andra för eventuella förslag till omprioriteringar.

En allvarig brist i förslaget till Miljöprogram är att det vad gäller "Energi och Klimat" inte redovisar några "egna" prioriterade åtgärder utan i stället hänvisar till dokumentet "Klimatstrategi och energiplan 2011-2014" – som bara existerar i en remissutgåva. Om det vore så att denna remissutgåva var mer eller mindre oantastlig så vore detta möjligen tillfyllest – men tyvärr är så inte fallet. I vårt remissvar beträffande denna hävdar vi att den är "behäftad med ett stort antal brister. Den känns helt enkelt som ett icke korrekturläst manus.". Det remitterade förslaget till "Klimatstrategi och energiplan" är kort sagt undermåligt. Vi ser oss därför här nödsakade att upprepa ett antal av de synpunkter vi anfört i vårt remissvar från i våras (2011-05-15).

En annan väsentlig brist i miljöprogrammet är att förslaget inte koordineras bättre med det pågående arbetet med ny översiktsplan (ÖP) för kommunen, som ju f ö remissbehandlas i princip samtidigt. Mycket av det som behandlas i ÖP har direkt relevans för Miljöprogrammet, i synnerhet vad avser områdena "Mark och vatten" och "Energi och klimat" - och vice versa!

Mark och Vatten

NF samtycker till såväl bakgrundsbeskrivning som strävanden, Mål och Prioriterade åtgärder, dock med följande kommentarer och undantag.

- Målet om skogsbruk anser vi vara alltför "luddigt" skrivet. Även om vi ställer upp på att "mångfalden av värden och funktioner" ska "bevaras och utvecklas", liksom att "Skogen ska ha höga och långsiktiga hållbara sociala, ekonomiska och ekologiska värden", så menar vi att formuleringarna är till intet förpliktigande utan noggranna specificeringar. Sådana efterlyses härmed, och därefter kan vi ta ställning till detta mål.

- Den sista Prioriterade åtgärden, dvs den som anger att "Vid exploatering och andra större åtgärder i sammanhängande grönområden ska en konsekvensbeskrivning göras för att fastställa hur åtgärderna påverkar grönområdet och de gröna sambanden", menar vi ska omformuleras så att kraven skärps. Vi anser att utgångspunkten ska vara att exploatering inte alls ska förekomma i sammanhängande grönområden. Undantag kan dock övervägas i speciella fall, och dessa ska i så fall behandlas inte bara i Stadsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden och Kommunaldelsnämnden utan också lyftas till Kommunfullmäktige.

Energi och klimat

Vi inleder med att upprepa att *vi anser att hänvisningen till dokumentet "Klimatstrategi och energiplan" är märklig eftersom detta bara existerar som en remissutgåva*, som till råga på allt är behäftad med ett stort antal brister vad gäller såväl struktur som innehåll och rena fakta. En omfattande redogörelse för sådana brister återfinns i vårt remissvar, inlämnat den 15/5 2011, också tillgängligt via http://naturskyddsforeningen.se/Regional%20Office%20Files/Kretsar%20och%201%C3%A4nsf%C3%B6rbund/Stockholm/S%C3%B6dert%C3%A4lje/dokument/Remisser/remissvar_20110515_energiplan.pdf.

Våra kommentarer nedan baseras på de "Delmål" och "Prioriterade åtgärder" som föreslås i den nämnda remissutgåvan av "Klimatstrategi och energiplan". Avsnittsangivelserna och de inramade blocken nedan är hämtade direkt ur denna.

Sådana "Delmål" och "Prioriterade åtgärder" som vi inte kommenterar har vi samtyckt till.

Avsnitt 7 (Lokala mål med prioriterade åtgärder – inledningen):

Förslaget:

Lokala övergripande mål

De totala utsläppen av växthusgaser inom Södertäljes geografiska yta ska minska med (basår 1990)

- ❖ 65 procent år till 2020
- ❖ 75 procent år till 2030.

De totala utsläppen var 1990 drygt 913 000 ton koldioxidekvivalenter.
2008 hade de minskat med 50 %.

- ❖ Den kommunala organisationen ska vara fossilbränslefri 2020.
- ❖ Fossilbränslefri kommun 2040.
- ❖ Energieffektiviseringen i den kommunala organisationen med 2 procent per år i bebyggelse, transporter, anläggningar¹⁷ fram till 2020.

Våra kommentarer:

- De nämnda ambitionerna för minskning av växthusgaser inom Södertäljes geografiska yta kan verka bestickande. Men eftersom Södertälje kommun är extremt påverkad av omgivningen är det faktiskt omöjligt, eller rentav fel, att ställa upp mål som relaterar till kommunens yta. Här kan t ex nämnas motorvägarna E4 och E20 som genomkorsar kommunen, Igelstaverket som förser andra kommuner med såväl värme som el, AstraZeneca som förbrukar energi i kommunen men vars effekter kommer andra till godo, etc. Bara detta med att sätta 1990 som basår visar hur näst intill falskt detta sätt att ange utsläppen är. Här behöver bara nämnas omläggningen av Igelstaverkets produktion sedan dess, först till (i huvudsak) biobränslen, senare även till elproduktion.

- Vi välkomnar målet om att den kommunala organisationen ska vara fossilbränslefri 2020, även om vi inte tror att det är ett realistiskt mål.

- Målet om fossilbränslefri kommun antar vi syftar på kommunens geografiska yta. Vi välkomnar även detta mål, som dock i ännu högre grad än ovanstående tyvärr är orealistiskt. Se även den inledande kommentaren om faktorer som kommunen har föga inflytande över, t ex trafiken över E4 och E20.

- Vi förstår inte vad som avses med målet om "energieffektiviseringen (ska minska med) 2 % per år". Antagligen avses att "energianvändningen" ska minska med 2 % per år. Det senare är något vi ställer upp på, såvitt det baseras på 2 % med användningen år 2009 som grund.

Avsnitt 7.1.1 (Fossilbränslefri kommunal organisation 2020):

Förslaget:

Delmål 2014

Fossilbränsleanvändningen i den kommunala organisationen ska minska med 25 procent till 2014.

Fossila bränslen används 2009 till drivmedel samt uppvärmning.

Prioriterade åtgärder

- ❖ Att etablera en gemensam bilpool med fordon som drivs med förnybara bränslen med hög verkningsgrad för den kommunala organisationen.
- ❖ Södertälje kommun ska verka för möjligheten att köpa grön fjärrvärme.
- ❖ Samtliga kommunala fastigheter¹⁸ inom fjärrvärmesystemet som värms upp med olja ska konverteras till fjärrvärme.
- ❖ Samtliga kommunala fastigheter¹⁹ utanför fjärrvärmesystemet som värms upp med olja ska konverteras till andra förnybara energisystem.
- ❖ Oljan i Järna panncentrals bränslemix ska fasas ut till icke fossil källa.

Våra kommentarer:

- Vi ställer upp på delmålet, även om vi anser att det tyvärr är orealistiskt.

- Betr Prioriterade åtgärder nr 1, så anser vi det fel att begränsa sig till framdrivning med bränslen. Allt talar för att eldrift, i form av ren eldrift eller i kombination med (förnybara) bränslen, kommer att spela en allt viktigare roll varför även detta ska inkluderas som tänkbart för fordonen inom bilpoolen.

- Vi anser att Prioriterade åtgärder nr 2 ska omformuleras till att "Södertälje kommun ska bara köpa grön fjärrvärme".

- Beträffande Prioriterade åtgärder nr 3 anser vi det fel att i varje enskilt fall överväga dels andra energikällor för uppvärmningen (i vissa fall kan t ex eldrivna större värmepumpar vara effektivare ur såväl ekonomisk som klimatmässig synpunkt), dels om besparingsåtgärder i form av renoveringar/ombyggnader med t ex bättre isolering, fönsterbyte kan ge lika eller bättre effekt.

Avsnitt 7.1.2 (Energieffektivare kommunal organisation):

Förslaget:

Delmål 2014

Energieffektivisera i den kommunala organisationen med 2 procent per år i bebyggelse, transporter, anläggningar²⁰ och avfallshantering vilket blir 8 procent till och med 2014. Energieffektiviseringen ska i första hand inrikta sig på lönsamma investeringar som leder till minskad elanvändning.

Energiförbrukningen 2009 på dessa områden samlas in från den kommunala organisationen.

Prioriterade åtgärder

- ❖ Åtgärder för bebyggelse och transporter tas fram inom Energieffektiviseringsstödet.
- ❖ Åtgärder för anläggningar tas fram av respektive bolag.
För gatubelysning:
  - Dimmersystem utreds och ett försöksområde skall testas för en framtida installation i kommunens gatubelysningsnät.
  - Armaturer med kvicksilverlampor skall bytas till andra kostnads- och energieffektiva armaturer/lampor för att också uppfylla EU:s direktiv om förbud för kvicksilverlampor.
- ❖ Utredda möjligheten att ta vara på spillvärmen från servrar i stadshuset och Telge koncernens kontor.

Våra kommentarer:

Beträffande delmålen håller vi inte med om att energieffektiviseringen i första hand måste inrikta sig på "lönsamma investeringar som leder till minskad elanvändning". Det finns ingen anledning att nedprioritera andra lönsamma energieffektiviseringar, vilka t ex kan bestå i värmeisolering av fastigheter, bättre energistyrning eller hushållning generellt.

Vad gäller prioriterade åtgärder vill vi som komplement till "Armaturer ..." lägga till en punkt * "Tillse att belysning, datorer etc dras ner/stängs av på nätter, helger etc när de inte används".

Avsnitt 7.1.3 (Energieffektivare samhällsplanering och ett hållbart transportsystem):

Förslaget:

Delmål 2014

- ❖ Kommunen ska se till att fjärrvärmepriset normalt kan konkurrera med marknadens alternativ.
- ❖ Där kommunen äger marken ska kommunen reglera i exploateringsavtal om uppvärmningsform.²²
- ❖ Fjärrkylasystemet/kapaciteten ska byggas ut för att klara dagens kylbehov inom fjärrkyleområdet och expansion utredas framförallt inom de Östra delarna av kommunen.
- ❖ När kommunen säljer tomter ska krav ställas på att nybyggda småhus ska ha plats vattenburet energisystemet. *Vissa kataloghus har inte utrymme för att installera ett vattenburet energisystem vilket minskar flexibiliteten att byta energisystem.*
- ❖ 20 procent av all ny bebyggelse ska vara nära noll hus, NNE-byggnader.²³
- ❖ Bebyggelseområden med nybyggnation ska ha god²⁴ tillgång till kollektivtrafik.
- ❖ Gång- och cykelbanorna ska öka med 5 km per år i jämförelse med 2009. *År 2009 var gång- och cykelbanorna 80 km.*

Prioriterade åtgärder

- ❖ En strategi för fjärrvärme- och fjärrkylautbyggnad i Södertälje kommun ska inarbetas i nya översiktsplanen.
- ❖ Förtäta med bebyggelse i kollektivtrafik- och fjärrvärmenära lägen.
- ❖ Besluta om en parkeringsnorm för Södertälje stadskärnas programområde.
- ❖ Uppföljning av att den vid bygganmälan redovisade energiprestandan verkligen uppfylls vid byggnation.
- ❖ Via tillsynen kontakta fastighetsägare vars byggnad enligt lag ska ha en energideklaration men som inte har det.²⁵
- ❖ Infrastruktur för laddstolpar till elfordon byggs.

Våra kommentarer:

- Delmål nr 1: Ska omformuleras till: "Kommunen ska se till att fjärrvärmepriset normalt kan konkurrera med *de av marknadens alternativ som baseras på fossilbränsle*." Orsaken är förstås att det är fossilbränslet som det är önskvärt att slå ut.
- Delmål nr 3: Vi anser att det är fel att här stipulera en utbyggd fjärrvärmekapacitet. NNE-byggande (NäraNollEnergi) får alltmer genomslag framför allt vad gäller småhusbebyggelse men kommer att allt mer att övervägas även vid nybyggande av flerfamiljshus. Ett exempel är Norra Djurgårdsstaden (där man till och med planerar för att stadsdelen ska producera mer energi än den förbrukar!). Att i detta perspektiv planera för fjärrvärme även i framtiden är då absolut inte givet.
- Delmål nr 5: Vi anser att all (100 %) ny bebyggelse vara NNE-byggnader, inte bara från 2014 utan redan från 2014. Vi ser inget skäl till att vänta.
- Beträffande Delmål nr 6 anser vi att definitionen av "god tillgång" även ska innehålla krav på viss turtäthet. Det är t ex inte tillfyllest med en turtäthet om t ex 3 eller 4 gånger per dygn, även om gångavståndet är aldrig så kort.
- Delmål 7: Gång- och cykelbanemålet om 5 km kan ifrågasättas ur två synpunkter. För det första är alldeles för lågt satt, i synnerhet som varje nytt bostadsområde under de närmaste åren med automatik innebär totalt säkert ett par km. Se t ex Glasberga! För det andra anser vi det fel att stipulera en viss sträcka på detta sätt. Det som ska ske är istället en samhällsplanering som utgår från gång och cykling. Vad gäller befintliga områden kan enligt vår mening många vägar stängas av för biltrafik eller i alla fall göras "cykelvänliga"; något som i allmänhet är både enklare, billigare och snabbare än att anlägga nya gång- och cykelvägar.

Vi vill också lägga till följande delmål:

- * Bygg inte nya "enklaver" med bostadshus
- * Bygg inte glest
- * Satsa på "stadsekologi", med stadsodling, gröna tak, etc. Det bidrar bl a till jämnare temperatur i staden, vilket innebär minskad energiåtgång. Därtill kan närodlingen ge ett visst bidrag till minskat transportberoende.
- * Motverka externa köpcentra som bara gynnar bilanvändning

Avsnitt 7.1.4 (Förnybar energi):

Förslaget:

Delmål 2014

- ❖ Det organiska insamlade avfallet ska öka med 5 procent per år till 2014.
2009 var det insamlade matavfallet 4000 ton.
- ❖ Andelen hushåll som väljer hemsortering ska öka med 5 procent per år.
2009 hade 3200 hushåll valt hemsortering.
- ❖ Minst två återbruksverksamheter ska anordnas i kommunal regi.
Det finns inga kommunala återbruksverksamheter idag.
- ❖ Klosettavfall från enskilda avlopp motsvarande 1500 personekvivalenter ska hygieniseras och användas som gödsel. *Ett mindre pilotförsök med urea hygienisering pågår där erfarenheterna kommer att ligga till grund i driften av den permanenta hygieniseringsanläggningen.*
- ❖ Andelen småskalig förnybar energi från sol och vind som produceras inom den kommunala organisationens verksamheter ska öka med 10 procent till 2014.
Andelen småskalig förnybar energi från sol var 2009 mindre än 1 MWh och från vind 100 MWh.

Prioriterade åtgärder

- ❖ Göra informationsinsatser på olika språk om sortering av hushållsavfall.
- ❖ Skapa incitament för att andelen mat- och trädgårdsavfall som komposteras samlas in.
- ❖ Ansöka om medlemskap i Biogas Öst.
- ❖ Utredda möjligheten att en biogasanläggning i kommunal regi för produktion av fordonsgas anläggs i kommunen.
- ❖ Testa vakumtoalettsystem i större skala i ett nybyggt bostadsområde.
- ❖ Kommunen ska fortsätta satsa på förnybara energikällor för uppvärmning där det inte är samhällsekonomiskt lönsamt med fjärrvärme.
- ❖ Göra en förstudie för att hitta lämpliga kommunala objekt att placera solceller på.

Våra kommentarer:

- Beträffade Delmålen så platsar bara det sista, nr 5, under rubriken "Förnybar energi". Vi instämmer i målet om 10 % ökning per år. Det bör dock specificeras att ökningstakten ska ha närmast föregående år som bas. De övriga Delmålen hör inte hemma här alls.

- Beträffande Prioriterade åtgärder hör nr 1,2 och 5 inte hemma här. I övrigt instämmer vi, dock med dels den preciseringen att förstudien om lämpliga objekt för solceller ska ersättas med en förstudie om lämpliga objekt för solenergianläggningar, dvs även solvärmepaneler, solfångare etc (för uppvärmning), vilka har väsentligt större potential och ekonomi än solceller.

Vi anser allmänt sett att förslagens behandling av solenergi är bristfällig i det att det saknas förslag om solvärme, dvs utnyttjande av solenergi för uppvärmningsändamål. Solceller är ännu en dyrbar energiform som har framtiden för sig men under ännu ett antal år är de knappast redo att tas i regelrätt användning. Solfångare/solvärmepaneler etc är däremot en högst etablerad teknik med stor potential.

- Avsnitt 7.1.5 (Den kommunala organisationens konsumtion):

Förslaget:

Delmål 2014

- ❖ Den kommunala organisationen ska övergå till att köpa 100 procent vindel, helst egna vindandelar. *Idag köper den kommunala organisationen grön el där minst 10 procent av elen kommer från vind.*
- ❖ Samtliga fordon som köps in ska kunna gå på förnybara bränslen. *2009 var andelen fordon som kan gå på förnybara bränslen 74 %.*
- ❖ Andel inköpt kött i kommunens verksamheter ska minska med 30 procent jämfört med år 2009. *Uppgiften om andelen inköpt kött 2009 tas fram av Kostenheten.*
- ❖ Livsmedelssvinnet ska minska i jämförelse med 2009. *Livsmedelssvinnet började mätas i april 2010. Alla verksamheter ingår inte ännu.*
- ❖ All utrustning som köps in har effektiv energianvändning. *Det ställs inte generella krav på detta i upphandlingen idag.*
- ❖ En kartläggning ska göras över vilka entreprenörer²⁹ i regionen som använder förnybara drivmedel.

Prioriterade åtgärder

- ❖ Testa en elbil och elcykel i den kommunala organisationen.
- ❖ Köpa in utrustning på grundval av förteckningar som Statens energimyndighet tillhandahåller och som innehåller energieffektiva produktspecifikationer.
- ❖ Köpa in utrustning med effektiv energianvändning i alla lägen, även i viloläge.
- ❖ Metoder för att minska livsmedelssvinnet tas fram av Kostenheten.

Våra kommentarer:

- Delmål nr 2: Självklart ska formuleringen ändras så att fordonen istället för att “kunna gå på förnybara bränslen” ska “kunna gå på energi från förnybara energikällor”. El från t ex vindkraft är ju minst lika klimatvänligt som “förnybara bränslen”.

- Som ett nytt Delmål efter Delmål nr 3 vill vi lägga till: “Andelen eko-kött (lamm, vilt mm) ska gradvis öka för att på sikt ersätta allt icke-ekokött från svin, nöt och tamfågel”.

- Som ytterligare nytt Delmål vill vi lägga till: “Satsa på stadsodling, bl a vid skolor”.

- Delmål nr 4 är märkligt formulerat. Det bör ändras till att “Livsmedelssvinnet ska minska” (varför lägga till “i jämförelse med 2009”?).

- Delmål nr 5 om att “All utrustning ska ha effektiv energianvändning” säger faktiskt ingenting. Vad är “effektiv energianvändning”? Det måste naturligtvis relateras till något, eller anges i ett konkret mått. Samma kritik kan riktas mot Prioriterade åtgärder nr 3.

Avsnitt 7.2.1 (Fossilbränslefri kommun 2040)

Förslaget:

Delmål 2014

- ❖ Användningen av bensin och diesel till transporter ska minska med 5 procent till 2014 i jämförelse med 2008. *Bensin- och dieselanvändningen till transporter var 2008 drygt 770 200 MWh.*
- ❖ Andelen bussar i kollektivtrafiken som övergår till förnybara bränslen ska öka till 50 procent till 2014. *I början av 2011 blir andelen 33 procent.*
- ❖ Att minst två bilpooler med fordon som drivs med förnybara bränslen etableras inom Södertälje stadskärnas programområde. *Det finns ingen bilpool som allmänheten kan använda idag. En gemensam bilpool för den kommunala organisationen och allmänheten är under upphandling.*
- ❖ Att en bilpool etableras i Järna kommun. *Det finns ingen bilpool Järna idag.*
- ❖ Oljeanvändningen för uppvärmnings- och tillverkningsprocesser i industrin ska kartläggas. Den totala oljeanvändningen ska minska med 50 procent.
- ❖ Eldningsolja för uppvärmning av bostäder ska minska med 95 procent till 2014 i jämförelse med 2008. *År 2008 var tillförseln av olja drygt 5800 MWh.*

Prioriterade åtgärder

- ❖ Få byggherrarna inom Södertälje stadskärnas programområde att finansiera en bilpoolsetablering.
- ❖ Den kommunala organisationen ska verka för att fler drivmedelsstationer med förnybara bränslen anläggs i kommunen.
- ❖ Övergå till att förflytta gods från tunga transporter till spårbunden trafik.
- ❖ Genom energirådgivningen nå ut med information om bidrag för konvertering från olja.

Våra kommentarer:

Vi instämmer i alla punkter men vill i Delmål nr 2 komplettera med Elstolpar (för laddning av elfordon).

Avsnitt 7.2.2 (Effektivare energianvändning):

Förslaget:

Delmål 2014

- ❖ Andelen eluppvärmda villor ska minska med 1 procent per år. *År 2009 fanns 8189 villor som var eluppvärmda.*
- ❖ Andelen eluppvärmda flerfamiljshus ska minska med 4 procent per år. *År 2009 värmdes 70 flerfamiljshus med el.*
- ❖ Andelen jordbruk med elvärme som uppvärmning ska minska med 2 procent per år. *År 2009 värmdes 59 jordbruk med elvärme.*
- ❖ 10 småföretagare per år med egenägd lokal ska få besök av energi- och klimatrådgivare.
- ❖ En kartläggning ska göras av vilka företag som förbrukar mer än 500 MWh per år. Minst 20 procent av dessa ska informeras per år om Energimyndighetens bidrag för att göra energikartläggningar.
- ❖ Telge Återvinning ska öka den insamlade mängden industri- och verksamhetsavfall med två procent årligen.

Prioriterade åtgärder

- ❖ Använda Energi- och klimatrådgivningen för att nå ut till målgruppema: hushåll, industrier och företag med informationsinsatser.
- ❖ Anordna en minst en Energidag fram till 2014 enligt Borgmästaravtalet.
- ❖ Fortsätta samarbetet mellan Astra Zeneca, Scania och Telge Nät i energisystemfrågor.
- ❖ Samarbeta med industrier, företag och hushåll på klimat- och energiområdet och lyfta fram goda exempel.

Kommentarer:

- Delmål nr 1, 2, 3: Målen kan inte godtas. Orsaken är att de är satta utan att vare sig definiera begreppet "elvärm" eller beakta användningen av värmepumpar. Utan att göra detta blir målen helt missvisande. Faktum är att en övergång till eldrivna värmepumpar för uppvärmning av de fastigheter som inte redan nyttjar sådana har en mycket stor betydelse för minskad elanvändning. Detta är dessutom åtgärder som kan göras mycket snabbt. För övrigt kan konstateras att det angivna målet att andelen eluppvärmda villor resp flerfamiljshus ska minska med 1 % resp 4 % per år troligen inte alls kommer att påverka befintlig bebyggelse eftersom all nybyggnation kan antas förses med annat än (direktverkande) eluppvärmning. Därmed minskar kvoten automatiskt utan några som helst åtgärder vad gäller befintlig bebyggelse.

- Vi vill lägga till ett nytt Delmål, vilket ska lyda så här: "Andelen villor med solfångare för uppvärmning ska öka med 10 % per år".

- Övriga Delmål samt Prioriterade åtgärder godtas.

Bebyggelse och transporter

Beträffande detta avsnitt vill vi hänvisa till vårt kommande remissvar beträffande "Framtid Södertälje – förslag till ny översiktsplan 2012", vilket behandlar alla de frågor och aspekter som berörs här.

Vi ställer oss inte minst frågande till hur urvalet av Mål har skett och avvisar inte bara det lilla urval av tänkbara mål som har gjorts här utan även de angivna Prioriterade åtgärderna. Förslaget till översiktsplan behandlar alla de frågor och aspekter som här berörs och innehåller en gedigen beskrivning av sådana tänkbara mål. Vi anser att det är dessa som bör anges och diskuteras.

Konsumtion och beteende

Människors konsumtion och beteende är nyckelfrågor i strävan mot ett uthålligt samhälle. Kommunen måste ta ett ansvar för nödvändig påverkan i form av information och opinionsbildning.

Miljöprogrammets ambitioner i detta avseende är vaga. Södertälje strävar visserligen som första punkt efter att "Medvetandet om miljöfrågor bland kommunens barn och vuxna ska öka." Några mål med den inriktningen finns dock inte, däremot som prioriterad åtgärd att kommunen och Telge-koncernen tillsammans aktivt ska arbeta för större kunskap och engagemang. Det vore angeläget med en större precisering på denna viktiga punkt.

Ett beteende, som har stor betydelse för kommunens miljöarbete, är kommuninnevärnarnas förkärlek för bilåkande. Det är ytterst angeläget att kommunen använder alla medel som är möjliga för att försöka styra om människors resande till allmänna kommunikationer och cykel. Och vi vill betona att det är bra men ingalunda tillräckligt med de vällovliga ambitioner som kommer till uttryck i förslaget till översiktsplan (allt från att förtäta och undvika nya bybildningar till att etablera nya cykelbanor och

att förbättra kollektivtrafiken) utan det är just attityder och beteende som måste ändras. Självklart inte enkelt – men vi måste alla försöka!

Kommunens egen konsumtion och eget beteende, t ex vid upphandlingar, är föremål för ett antal mål såväl som åtgärder. Vi anser att detta är att betrakta som bra och nödvändiga, men otillräckliga, ambitioner. Även för de under detta avsnitt nämnda nationella målen giftfri miljö, ett rikt odlingslandskap och god bebyggd miljö krävs starka och målmedvetna samhälleliga insatser. Med undantag för "giftfri miljö" är dessa mål dock betydligt mer utvecklade i förslaget till översiktsplan.

Vad gäller beskrivningen av kommunens egna upphandlingar kan bland annat påpekas att varor som är ekologiska betyder mer än att de är fria från genmodifierade organismer. Vi lyfter också lite på ögonbrynen åt att allt kaffe är rättvisemärkt, däremot bara "en stor del" av bananerna. Vi anser att alla bananer bör vara KRAV- och rättvisemärkta. Alternativt bör kanske användningen av bananer reduceras pga resurskrävande hantering, transporter mm - det rör sig trots allt om ett livsmedel som inte kan anses oundgängligt.

Målet om att "det insamlade organiska avfallet ska öka med 5 % per år till 2016" är märkligt. Det kan ju lika väl kan uppnås genom att invånarna kastar bort mer livsmedel som genom reell hushållning! Detta mål måste också anges i och relateras till absoluta mått – och givetvis relateras till aktuellt antal invånare (staden växer!), total avfallsmängd med mera.

Skolor och förskolor föreslås certifieras enligt Grön flagg. Några andra mål, som avspeglar ambitionen att de ska "arbeta strukturerat med hållbar utveckling" finns inte beskrivna, vilket är en brist.

Ett av målen anger att alla anställda ska genomgå en interaktiv utbildning i hållbarhetsfrågor. Vi anser det fel att här ange formen för utbildningen. Det viktiga är naturligtvis resultatet!

Sammanfattning per nämnd och bolag

Våra synpunkter betr de Mål och Åtgärder som förtecknas i "Sammanfattning per nämnd och bolag" har vi redogjort för ovan. Vi har inga kommentarer till fördelningen av dessa på respektive nämnd och bolag.

Vår kontaktperson i detta ärende är Lars Klasén, remissansvarig Södertälje, 073-5638001, lars.klasen@telia.com

Södertälje den 25 november 2011

Naturskyddsföreningen i Södertälje

Pehr Lind
V. ordförande

070-6441256
pehr.lind@abc.se